

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Пантелеймонов А.В.

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МАКРОЕКОНОМІКА ТА МІКРОЕКОНОМІКА

рівень вищої освіти бакалавр

галузь знань

29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

Спеціальність

292 «Міжнародні економічні відносини»
(шифр і назва)

освітні програми

Міжнародні економічні відносини, Міжнародна логістика і митна справа
(шифр і назва)

вид дисципліни

обов’язкова дисципліна спеціалізації
(обов’язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д.е.н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Є.М.Воробйов,
доц.. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Н.Д.Кондратенко.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від «28» серпня 2018 року, протокол № 1

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Дерід І.О.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2018 року, протокол № 1

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис) Григорова-Беренда Л.І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»: «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка» є формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних рішень за наявних обмежених ресурсів, альтернативних можливостей їх використання, формування у майбутніх бакалаврів цілісного світогляду, навичок економічного мислення на підставі розгляду основних теорій і концепцій світової та вітчизняної макроекономічної науки, а також вивчення закономірностей функціонування ринкової економічної системи на макро- та мікроекономічному рівнях.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка» є наукове обґрунтування загальних основ функціонування ринкової економічної системи, що охоплює розуміння дії економічних законів в умовах ринку, методології макроекономічного та мікроекономічного аналізу, чинників успішного економічного розвитку на основі поєднання економічних потреб та обмежених виробничих ресурсів для забезпечення економічного зростання; використання інструментарію мікро- та макроаналізу для прийняття раціональних господарських рішень. До завдань вивчення навчальної дисципліни належать:

- надання знань про базові положення мікроекономічної теорії;
- прищеплення навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу;
- підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії;
- розкриття важливих фундаментальних основ розвитку національної економіки та визначення основних макроекономічних показників;
- аналіз основних моделей макроекономічної рівноваги;
- розгляд сутності та форм прояву макроекономічної нестабільності;
- визначення змісту, ролі державного регулювання в розвитку сучасних макроекономічних процесів та можливостей впливу різних видів макроекономічної політики;
- аналіз позицій України в сучасному глобальному економічному просторі та визначення шляхів їх покращення.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
32 год.	12 год. (2 ауд., 10 дистанційних)
Практичні, семінарські заняття	
8 сем. + 8 практ. год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	
Не передбачено	

1.6. Заплановані результати навчання

Після опанування дисципліни студент повинен:

знати:

- інструментарій, який існує у країнах з розвинутою ринковою економікою для аналізу поведінки економічних систем у ринкових умовах і методи її оптимізації;
- принципи та методи раціональної поведінки споживача;
- засоби мікроекономічного аналізу та прийняття оптимальних рішень для окремих господарчих структур в умовах різних типів ринку, основи функціонування ринкової економіки як цілісного організму;
- інструментарій аналізу реальних процесів на макrorівні та перспектив їх розвитку; можливості впливу держави на макроекономічні процеси засобами кредитно-грошової, бюджетної, зовнішньоекономічної, соціальної політики;
- реальні позиції національної економіки України в глобальній економіці та напрями підвищення її конкурентоспроможності.

вміти:

- аналізувати економічну інформацію, яка відображає діяльність окремого суб'єкта господарювання, робити на основі такого аналізу відповідні висновки;
- самостійно обирати стратегію поведінки підприємства; аналізувати діяльність підприємства за умов досконалої та недосконалої конкуренції;
- проводити мікроекономічний аналіз підприємства на ринку факторів виробництва;
- самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки, які пов'язані з прийняттям оптимальних рішень у взаємодії споживачів та підприємств;
- використовувати інструментарій мікроекономічного аналізу та застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань;
- науково обґрунтовувати фундаментальні положення політичної економії;
- аналізувати систему національних рахунків та визначити макроекономічні показники;
- визначити механізм впливу економічного зростання на добробут населення та якість життя;
- характеризувати структуру працездатного населення;
- обчислювати рівень інфляції, індекси цін та темпи інфляції;
- обґрунтовувати вплив конкретних заходів фіскальної та монетарної політики на економічну кон'юнктуру;
- пояснювати роль міжнародних економічних відносин у розвитку світового господарства;
- аналізувати економічні ситуації, використовувати набуті знання для вирішення практичних завдань;
- оцінювати економічну ефективність господарських явищ та процесів на макро- та мікроекономічному рівнях;
- аналізувати сучасну економіку України, виявляти перспективи її розвитку, підвищення ефективності виробництва, зростання добробуту населення, розв'язання інших соціальних проблем.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. МІКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Теоретичні основи мікроекономіки. Введення в мікроекономіку.

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Зміст, співвідношення і генезис термінів “політична економія”, “економічна теорія”, “макроекономіка”, “економікс” та ін.

Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин.

Предмет мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Нормативна і позитивна мікроекономіка.

Основні принципи і методи вивчення мікроекономічних явищ і процесів. Сучасний інструментарій мікроекономічного аналізу. Взаємозв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами.

Сутність економічної політики на мікрорівні, її структура, види.

Тема 2. Співвідношення попиту і пропозиції. Ціноутворення.

Попит і пропозиція як основні важелі ринкового механізму. Попит і закон попиту. Графічне, табличне та аналітичне зображення попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Закон попиту. Виключення з дії закону попиту.

Попит і величина (обсяг) попиту. Цінові і нецінові детермінанти попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Графічне, табличне та аналітичне зображення пропозиції. Графіки індивідуальної та ринкової пропозиції. Закон пропозиції.

Попит і величина (обсяг) пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції.

Кон'юнктура ринку. Взаємодія попиту і пропозиції. Поняття ринкової рівноваги, рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва.

Дефіцит та надлишок виробництва.

Види ринкової рівноваги. Павутиноподібна модель досягнення рівноваги.

Зміни рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва під впливом різних чинників на взаємозалежних ринках.

Еластичність попиту, фактори, які на неї впливають. Види еластичності попиту: за ціною, за доходом, перехресна еластичність. Дугова та точкова еластичність. Формула еластичності попиту. Зв'язок еластичності попиту й валового доходу.

Еластичність пропозиції, фактори, що на неї впливають. Еластичність за власною ціною блага та за цінами факторів виробництва. Дугова та точкова еластичність пропозиції. Формула еластичності пропозиції. Практичне значення теорії еластичності.

Тема 3. Економічна поведінка суб'єктів ринку. Теорія граничної корисності та поведінка споживача.

Потреба і корисність. Потреби, їх види, структура. Поняття корисності в економічній теорії і проблема її виміру. Сукупна та гранична корисність: вимірювання та графічне зображення. Постулати теорії споживчого вибору.

Закон спадної граничної корисності. Перший та другий закони Госсена.

Бюджетні обмеження і можливості споживання. Правило максимізації корисності. Рівновага споживача з кардиналістських позицій, у т.ч. в умовах споживання набору благ. Фактор часу і споживчий вибір.

Вподобання та привабливість, вподобання та вибір. Припущення щодо системи вподобань споживача. Вибір споживача з ординалістських позицій.

Криві байдужості, їх властивості. Карта байдужості. Окремі випадки конфігурацій кривих байдужості для різних пар товарів. Гранична норма заміщення благ. Криві байдужості та їх роль у мікроекономічному аналізі поведінки споживача.

Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна лінія, її формула, графічне зображення. Зсув бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача на розташування бюджетної лінії та процес споживання.

Рівновага споживача з точки зору ординалістської теорії поведінки споживача. Економічне обґрунтування та графічне зображення оптимуму споживача як моделі раціонального споживчого вибору.

Основні фактори впливу на вибір споживача. Ефект доходу і ефект заміщення. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на складові: ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена.

Тема 4. Теорія виробництва та виробнича функція.

Частинна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з одним змінним фактором та її графічне відображення. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва.

Ізоквантна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта. Гранична норма технологічного заміщення. Постійна, зростаюча та спадна віддача від масштабу. Позитивні та негативні ефекти від масштабу.

Ізокоста: сутність, графічне та алгебраїчне зображення. Оптимум (рівновага) виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску.

Підприємство (фірма) як суб'єкт економічних відносин на мікрорівні. Місце підприємства в структурі ринково – виробничої системи.

Виробнича функція, її поняття, параметри.

Сукупний, середній та граничний продукт. Витрати виробництва (валові, середні, граничні). Загальний і середній дохід. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.

Ресурси, фактори виробництва, їх використання в діяльності підприємства. Взаємозалежність факторів виробництва.

Тема 5. Виробництво та теорія витрат.

Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Закон спадної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати.

Практичне значення валових, постійних, середніх та граничних витрат для підприємця.

Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Криві довгострокових витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 6. Конкуренція в ринковій системі. Економічна поведінки форм в різних ринкових умовах.

Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту фірми, середнього, граничного і сукупного доходу.

Визначення поведінки фірми в короткостроковому періоді. Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків: два способи визначення. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації.

Пропозиція фірми у короткостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни.

Поведінка фірми у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції на тривалому інтервалі та її можливі конфігурації в галузях з постійними, зростаючими, спадними витратами.

Довгострокова рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Характерні риси ринку чистої монополії. Бар'єри для вступу в галузь: економічні, адміністративні та правові. Основні види монополії. Монополія і монопольна влада.

Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Правила максимізації прибутку і мінімізації збитків.

Пропозиція монополіста і особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація: поняття, умови та види.

Рівновага фірми монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення і утримання ринкової влади в довгостроковому періоді.

Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльний аналіз конкурентного і монопольного ринків.

Регульована монополія. Необхідність державного регулювання монополії. Антимоніпольна політика. Антимоніпольне законодавство України.

Олігополістична модель ринку. Основні ознаки олігополістичного ринку. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Олігополія з погляду теорії ігор. "Дилема ув'язнених" – приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Цінові війни. Модель Курно: договірна й конкурентна рівновага.

Аналіз ламаної лінії попиту. Негнучкість цін. Картельні союзи. Таємні змови. Лідерство в цінах. Ціноутворення за принципом "витрати плюс".

Ефективність та соціально – економічні наслідки олігополії.

Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів.

Крива попиту фірми. Динаміка прибутковості фірми в короткостроковому і довгостроковому періодах. Визначення оптимального обсягу продажу та цінова політика. Умови досягнення і підтримки беззбитковості у довгостроковому періоді.

Порівняльна характеристика ефективності ринку монополістичної конкуренції та інших типів ринку.

Тема 7. Ринок факторів виробництва.

Попит на товари та попит на ресурси. Попит на ресурси як похідний. Правило використання ресурсів. Попит на ресурси в умовах досконалої та недосконалої конкуренції. Фактори, які впливають на попит на ресурси. Еластичність попиту на ресурс. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило найменших витрат. Правило максимізації прибутку.

Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найманої праці.

Попит окремого робітника на працю. Галузевий попит на працю.

Пропозиція праці для окремого робітника. Ринкова пропозиція послуг праці. Рівновага на ринку праці.

Попит монополії на працю і монопольна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.

Двостороння монополія і визначення реального рівня заробітної плати. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили. Дискримінація на ринках робочої сили.

Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та його фонди. Попит та пропозиція капіталу. Поняття процентної ставки, її види. Вплив процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Земля як фактор виробництва. Ринок землі. Попит та пропозиція землі. Економічна і земельна рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Підприємницькі здібності, їх характеристика як фактора виробництва. Нормальний прибуток і підприємець. Концепції прибутку. Основні функції та види прибутку.

Тема 8. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.

Часткова та загальна рівновага. Ефект зворотного зв'язку. Закон Вальраса.

Рівновага в економіці обміну. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, які обмінюють. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето - ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето - оптимальний розподіл ресурсів. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання. Оптимум та квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Розділ 2. МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 9. Макроекономіка як наука та огляд макроекономічних проблем.

Макроекономіка: місце і роль в розвитку економічної теорії. Об'єкт і предмет макроекономіки. Функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Становлення та розвиток макроекономіки як науки.

Макроекономіка як теоретична основа економічної політики. Інструментарій макроекономічного регулювання.

Методи макроекономічних досліджень. Макромоделі. Функції макроекономіки.

Основні етапи розвитку макроекономіки: економічна таблиця Ф.Кене; класична економічна теорія; кейнсіанська теорія; неокейнсіанська та неокласична теорії.

Тема 10. Макроекономічні показники і методи їх вимірювання.

Національна економіка та її агрегировані показники. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва; загальний рівень цін; процентна ставка; зайнятість.

Система національних рахунків. Перехід до системи національних рахунків в Україні. Валовий випуск, кінцева та проміжна продукція. Валовий внутрішній продукт (ВВП) і методи його обчислення за видатками та доходами. Взаємозв'язок валового національного продукту (ВНП) з валовим внутрішнім продуктом (ВВП), з чистим національним продуктом (ЧНП), з національним доходом (НД), з особистим доходом, з доходом кінцевого використання. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор. Фактичний та потенційний ВВП.

Рух і розподіл національного продукту. Національне багатство.

Функціональний та особистий розподіл доходів. Формування доходів.

Використання ВВП та НД для визначення рівня життя. Чистий економічний добробут (ЧЕД).

Тема 11. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Загальна макрорівновага.

Необхідність загальної моделі попиту та пропозиції. Сукупний попит. Структура сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори, які впливають на криву сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції. Класична і кейнсіанська моделі сукупної пропозиції. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції.

Сукупний попит – сукупна пропозиція - $(AD - AS)$ – модель макроекономічної рівноваги. Рівноважний рівень цін та рівноважний обсяг виробництва. Механізм досягнення макрорівноваги на окремих відрізках кривої сукупної пропозиції. Ефект храповика.

Короткострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Довгострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Шоки сукупного попиту та сукупної пропозиції. Стабілізаційна політика.

Тема 12. Споживання, заощадження та інвестиції.

Споживання та заощадження: зв'язок з доходом. Функції споживання і заощадження. Середня та гранична схильність до споживання та заощадження. Недоходні фактори споживання та заощадження: багатство, ціни, очікування, споживча заборгованість, оподаткування.

Динаміка національного споживання та заощадження.

Інвестиції та фактори інвестування. Попит на інвестиції. Очікувана норма чистого прибутку та процентна ставка як основні фактори, які впливають на інвестиційний попит. Номінальна та реальна процентна ставка. Крива інвестиційного попиту. Вплив зовнішніх факторів на інвестиційний попит.

Валові та чисті інвестиції. Автономні та індукційовані інвестиції. Нестабільність інвестицій.

Економічні умови інвестування в трансформаційній економіці України.

Споживання, заощадження, інвестиції в їх взаємозв'язку.

Концепції мультиплікатора та акселератора.

Взаємозв'язок моделей AD – AS та кейнсіанського хреста.

Тема 13. Макроекономічна нестабільність: циклічність, безробіття, інфляція.

Циклічність як форма економічного розвитку. Економічний цикл: структура, загальні риси його фаз. Види економічних циклів. Причини та наслідки циклічних коливань. Індикатори циклічних коливань.

Державне антициклічне регулювання. Особливості кризової ситуації та шляхи її подолання в трансформаційній економіці України.

Зайнятість та безробіття в ринковій економіці. Причини і види безробіття. Повна зайнятість та рівень безробіття.

Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон А.Оукена. Проблеми зайнятості і безробіття в сучасній економіці України.

Проблеми стабілізації ринку праці. Основні напрями державного регулювання ринку праці. Програми соціального забезпечення та державної допомоги населенню.

Інфляція: сутність, прояви, наслідки. Причини та види інфляції. Помірна інфляція, галопуюча інфляція, гіперінфляція.

Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Модель AD – AS та визначення інфляції. Інфляція попиту. Інфляція пропозиції. Дефляція. Стагфляція.

Економічна політика в умовах інфляції та антиінфляційні заходи. Особливості інфляційного процесу і шляхи його регулювання в економіці сучасної України.

Проблеми зайнятості та інфляції на різних фазах економічного циклу. Інфляція та безробіття: взаємозв'язок. Крива Філіпса в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Тема 14. Держава та її роль в макрорегулюванні.

“Фіаско” ринку та роль держави у функціонуванні національної економіки. Основні економічні функції держави: визначення правових засад функціонування економіки, захист конкуренції, перерозподіл доходів та ресурсів, стабілізація економіки.

Необхідність державного регулювання у змішаній економіці: пряме та непряме втручання.

Класична теорія макроекономічного регулювання.

Кейнсіанська теорія державного втручання в економіку.

Монетаристська теорія макроекономічного регулювання. Рівняння обміну в монетаристській теорії. Монетаристський механізм макрорегулювання.

Теорія раціональних сподівань.

Теорія економіки пропозиції (стимулювання сукупного попиту).

Тема 15. Кредитно-грошова політика та бюджетно-податкова політика.

Гроші та їх функції. Грошовий ринок. Основні грошові агрегати.

Попит на гроші. Пропозиція грошей.. Грошовий мультиплікатор. Процентна ставка як ціна грошей. Рівновага на грошовому ринку.

Банківська система. Центральний банк і комерційні банки. Функції центрального банку і комерційних банків. Зобов'язання та резерви комерційних банків. Норми обов'язкових резервів.

Цілі та інструменти кредитно-грошової політики. Основні інструменти регулювання грошової пропозиції: ліміти кредитування, регулювання ставки процента, нормування обов'язкових резервів, зміни облікової ставки (ставки рефінансування), операції на відкритому ринку. Передавальний механізм кредитно-грошової політики.

Вплив кредитно-грошової політики на обсяг національного виробництва і ціни.

Особливості кредитно-грошової політики в сучасній Україні.

Державні фінанси: структура та рівні. Державний бюджет і структура його доходів та витрат.

Державні закупки і податки як інструменти фіскальної політики: вплив на попит. Мультиплікатор державних видатків. Мультиплікатор податків. Вплив державних витрат і податків на рівень виробництва.

Стан держбюджету. Дефіцит держбюджету та його фінансування. Види бюджетного дефіциту.

Державний борг. Зовнішній і внутрішній державний борг. Причини, наслідки та засоби покриття державного боргу.

Податки: сутність, функції, види. Принципи побудови податкової системи. Податкова ставка та її види.

Дискреційна фіскальна політика та вмонтовані стабілізатори економіки.

Вплив податків як вмонтованих стабілізаторів економіки на циклічні коливання рівня зайнятості і національного обсягу виробництва. Крива Лаффера. Податки та їх стимулюючий вплив на пропозицію.

Проблеми бюджетно-податкової політики в макроекономіці України на сучасному етапі.

Тема 16. Економічне зростання та його джерела.

Економічне зростання: сутність, типи, фактори.

Економічне зростання і крива виробничих можливостей.

Темпи економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток.

Моделі економічного зростання.

Неокласична модель – виробнича функція економічного зростання Кобба – Дугласа.

Неокейнсіанська модель Харрода – Домара та ефект мультиплікатора і акселератора.

Модель економічного зростання Роберта Солоу. Роль продуктивності праці та рівня капіталоозброєності в моделі Солоу.

Державне регулювання та вибір політики економічного зростання.

Проблеми та труднощі економічного зростання в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість ГОДИН									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с. р.		л	п	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. МІКРОЕКОНОМІКА										
Тема 1. Теоретичні основи мікроекономіки. Введення в мікроекономіку.	7	2	1		4	7	1			6
Тема 2. Співвідношення попиту і пропозиції. Ціноутворення.	8	2	1		5	8	1			7
Тема 3. Економічна поведінка суб'єктів ринку.	7	2	1		4	7				7
Тема 4. Теорія виробництва та виробнича функція.	8	2	1		5	8	1			7
Тема 5. Виробництво та теорія витрат.	7	2	1		4	7				7
Тема 6. Конкуренція в ринковій системі. Економічна поведінка фірм в різних ринкових умовах.	8	2	1		5	8	1			7
Тема 7. Ринок факторів виробництва.	7	2	1		4	7	1			6
Тема 8. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	8	2	1		5	8	1			7
Разом за розділом 1	60	16	8		36	60	6			54
Розділ 2. МАКРОЕКОНОМІКА										
Тема 9. Макроекономіка як наука та огляд макроекономічних проблем.	7	2	1		4	7	1			6
Тема 10. Макроекономічні показники і методи їх вимірювання.	8	2	1		5	8	1			7

Тема 11. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Загальна макрорівновага.	7	2	1		4	7	1			6
Тема 12. Споживання, заощадження та інвестиції.	8	2	1		5	8	1			7
Тема 13. Макроекономічна нестабільність: циклічність, безробіття, інфляція.	7	2	1		4	7				7
Тема 14. Держава та її роль в макрорегулюванні.	8	2	1		5	8	1			7
Тема 15. Кредитно-грошова та бюджетно-податкова політика.	7	2	1		4	7				7
Тема 16. Економічне зростання та його джерела.	8	2	1		5	8	1			7
Разом за розділом 2	60	16	8		36	60	6			54
Всього	120	32	16		72	120	12			108

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. МІКРОЕКОНОМІКА	
1	Тема 1. Теоретичні основи мікроекономіки. Введення в мікроекономіку.	1
2	Тема 2. Співвідношення попиту і пропозиції. Ціноутворення.	1
3	Тема 3. Економічна поведінка суб'єктів ринку.	1
4	Тема 4. Теорія виробництва та виробнича функція.	1
5	Тема 5. Виробництво та теорія витрат.	1
6	Тема 6. Конкуренція в ринковій системі. Економічна поведінка фірм в різних ринкових умовах.	1
7	Тема 7. Ринок факторів виробництва.	1
8	Тема 8. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	1
	Розділ 2. МАКРОЕКОНОМІКА	
9	Тема 9. Макроекономіка як наука та огляд макроекономічних проблем.	1
10	Тема 10. Макроекономічні показники і методи їх вимірювання.	1
11	Тема 11. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Загальна макрорівновага.	1
12	Тема 12. Споживання, заощадження та інвестиції.	1
13	Тема 13. Макроекономічна нестабільність: циклічність, безробіття, інфляція.	1
14	Тема 14. Держава та її роль в макрорегулюванні.	1
15	Тема 15. Кредитно-грошова та бюджетно-податкова політика.	1
16	Тема 16. Економічне зростання та його джерела.	1
Разом		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість Годин денна форма	Кількість Годин заочна форма
1	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 1 - Теоретичні основи мікроекономіки. Введення в мікроекономіку.	4	6
2	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 2 - Співвідношення попиту і пропозиції. Ціноутворення.	5	7
3	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка доповідей з теми 3 - Економічна поведінка суб'єктів ринку.	4	7
4	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка доповідей з теми 4 - Теорія виробництва та виробнича функція.	5	7
5	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 5 - Виробництво та теорія витрат.	4	7
6	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка есе з теми 6 - Конкуренція в ринковій системі. Економічна поведінка фірм в різних ринкових умовах.	5	7
7	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка доповідей з теми 7 - Ринок факторів виробництва.	4	6
8	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка доповідей з теми 8 - Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	5	7
9	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 9 - Макроекономіка як наука та огляд макроекономічних проблем.	4	6
10	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 10 - Макроекономічні показники і методи їх вимірювання.	5	7
11	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 11 - Сукупний попит та сукупна пропозиція. Загальна макрорівновага.	4	6
12	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 12 - Споживання, заощадження та інвестиції.	5	7
13	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 13 - Макроекономічна нестабільність: циклічність, безробіття, інфляція.	4	7
14	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 14 - Держава та її роль в макрорегулюванні.	5	7
15	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 15 - Кредитно-грошова та бюджетно-податкова політика.	4	7
16	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 16 - Економічне зростання та його джерела.	5	7
	Разом	72	108

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, самостійної роботи, тестування, написання, розв'язання задач та тестів. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни у формі заліку.

Підсумковий контроль знань по дисципліні проводиться у формі заліку.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота																Залік	Сума	
Розділ 1								Розділ 2										Разом
Т1-Т8								Т9-Т16								60	40	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			
4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	3			

T1, T2 ... – теми розділів.

Схема нарахування балів для заочної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота			Залік	Сума
Аналітичне завдання по Розділу 1	Аналітичне завдання по Розділу 2	Разом		
20	20	40	60	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.

2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с. – (Класичний університетський підручник).

3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. / К.: Знання, 2010. – 550 с.

4. Кушнір В. Мікро- та макроекономіка. К. Видавництво: Центр навчальної літератури. – 2012. - 256 с.

5. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб./ Наук. ред. А.Ф.Мельник. – К.: Знання, 2008. – 699с.

6. Макроекономіка: навчальний посібник / авт. кол.; за ред. Т. С. Смовженко і Г. Я. Стеблій.- К.: УБС НБУ, 2008.-С.463

7. Мікроекономіка / О. Калініченко, Л.Березина. – К.: Центр учбової літератури. – 2012. – 432 с.)
8. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі. – К.: Либідь, 2002. – 216 с.
9. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
10. Самюельсон П., Нордгауз В. Макроекономіка. / Пер. з англ. – К.: Основи, 1995. – 574 с.

Допоміжна література

1. Акулов М.Г.. Сучасні економічні теорії: Навчальний посібник. - Вінниця: Нілан-ЛТД, 2013. - 394с.
2. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – 2-ге вид. переробл. та допов. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 688 с.
3. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / За ред. С.Панчишина і П.Островерха.- 5-е вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2013.- 723 с.
4. Економічні проблеми ХХІ століття: міжнародний та український виміри / За ред. С.І.Юрія, Є.В.Савельєва. – К.: Знання, 2007. - 595 с.
5. Жовтанецький О.М., Чуба Н.В. Цікава економіка: Навчальний посібник.- Кам'янець-Подільський, Аксіома, 2007.- 304 с.
6. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. / Пер. с англ. – М.: 1978. – 736 с.
7. Макконелл К., Брю М. Экономикс: принципы, проблемы, политика. В 2-х томах. / Пер. с англ.–М.: Республика, 1992. – 784 с.
8. Маркс К. Капитал / Маркс К., Энгельс Ф. Соч., 2-е изд.т.23.
9. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 3-х томах. / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1993. – 618.
10. Мацелюх Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: навч. посібник для самост. підгот. до курс. екзаменів та компл. держ. екзамену з економ. теорії / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 382 с.
11. Менкью Н.Г. Принципы экономикс / Пер. с англ. – СПб: Питер Ком, 1999. – 784с.
12. Мікроекономіка / М. Рудий, В. Рудий – К.: Центр учбової літератури. – 2012. – 360 с.
13. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон.спец. закл.осв.: Уч. 2ч./ За заг.ред. С.Будаговської. – К.: Основи, 1998. – 518 с.
14. Мікроекономіка: практикум: Навч.посібник / За ред. Базилевича В.Д.- К.: Знання, 2010.- 491 с.
15. Шкодін І.В. Вплив політики кількісного пом'якшення на розвиток світового фондового ринку в умовах глобальної невизначеності / Шкодін І.В., Карпова І.В., Іващенко М.В. // Економічний часопис-XXI. – 2015.- № 3-4.- С. 65-69.
16. Шкодін І.В. Основні диспропорції розвитку світового господарства на сучасному етапі / І.В.Шкодін // Фінанси України. – 2010. - № 7. – С.58 – 64.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Мінекономіки України	www.me.gov.ua
Мінфін.України	www.minfin.gov.ua
Національний банк України	www.bank.gov.ua
Держкомстат України	www.ukrstat.gov.ua
Рада по вивченню продуктивних сил України	www.rvps.kiev.ua
НАН України	
Національна бібліотека України ім.В.Вернадського	www.nbuv.gov.ua
Наукова бібліотека НаУКМА	www.librari.ukma.kiev.ua
Нац.Інститут стратегічних досліджень	www.niss.gov.ua
Нормативні акти України	www.nau.kiev.gov.ua

